

Beskrivning av uppdraget / Inledning

Utreda förutsättningarna för övertagande till kommunal drift av Idrottsplatser (KFN 2023/031)

I utredningen ska särskilt de ekonomiska, organisatoriska, säkerhetsmässiga samt verksamhetsmässiga frågorna belysas.

Kort sammanfattning av anläggningsstatusen i Sverige för de aktuella anläggningsformerna

Anläggningar för fritidsverksamhet i Sverige har under lång tid engagerat många i samhället och har oftast en bred förankring.

Utvecklingen av idrottsanläggningar har under de senaste 10–20 åren alltmer präglats av den samhällsutvecklingen i stort, där sociala medier spelar en stor roll i såväl i information, bedömning som jämförelse.

Kraven på anläggningarna har succesivt höjts och säkerheten i verksamheten har också skärpts, detta till nytta för alla utövare och besökare.

Klimatförändringarna har medfört att flera olika vinteridrotter genomgår stora prövningar för såväl verksamhet som ekonomi.

Allmänt har de senaste åren med pandemin och sedan den onormalt höga kostnadsökningen påverkat anläggningsbeståndet.

Möjligheter till sponsorverksamheten för icke kommersiella anläggningar har kraftigt reducerats bland annat av att lokala företag idag i större utsträckning inte har lokalt ägande.

Det ideella engagemanget har och kommer att prövas. Många föreningar beskriver stora svårigheter att tillsätta styrelseposter och övriga funktionärer.

Verksamheterna för såväl ungdomar och seniorer i de lägre seriesystemen försöker finna nya former av samverkan för att reducera kostnaderna men ändå upprätthålla sin verksamhet.

Lokalsamhället liksom Riksidrottsförbundet ser vikten av att stödja de lokala idrottsföreningarna, men har svårt att i tillräcklig omfattning möta de ökade önskemålen och kraven från föreningslivet.

Kort beskrivning av anläggningarna Movalla och Vaggeryds IP

Movalla IP samt Vaggeryds IP har en gedigen historia av lokalt engagemang och samverkan med kommunen.

Båda anläggningarna har ett stort förtroende bland kommunens innevånare, med en omfattande ungdomsverksamhet under hela året

Anläggningarnas standard har i vissa avseende brister emot vad man förväntar sig idag och i framtiden, det är därför viktigt att upprätthålla en bra kontroll över investerings och underhållsnivå.

Tillkomsten och utvecklingen av anläggningarna har genom de avtal som finns mellan kommunen och respektive styrelse på bästa sätt försökt uppnå en god standard, men de ekonomiska och praktiska förutsättningarna har bitvis varit begränsade.

Sommarverksamheten på idrottsplatserna i huvudsak fotbollsverksamhet är tekniskt relativt okomplicerad verksamhet där man finner många föreningar i hela landet som har såväl anläggnings som verksamhetsansvar. Merparten av dessa jämförbara anläggningar har ändå kommunen som huvudman.

Vad avser vinterverksamheten i form av ansvar för Konstfrusen bandybana samt Ishall är jämförande exempel mindre. Där ställer de högre krav på kontinuerlig kompetens i stort.

Där är också energiprisets utveckling som är svårt att lokalt påverka en osäkerhetsfaktor av betydelse.

Huvudmannansvaret för dessa anläggningar är oftast kommunen eller för elit-anläggningarna ett aktiebolag.

Vikten av en god personalvård bör understrykas, utbildning, erfarenhet och kontinuitet är viktigt att eftersträva oavsett huvudman.

Olika organisatoriska alternativ

Det finns en rad olika möjligheter till organisationsformer att bedriva verksamheten i, men genomgående bör hänsyn tas till aspekter såsom Ekonomisk hållbarhet, säkerhets och personalfrågor, samt verksamhetens nivå och omfattning.

Det är av vikt att fastighetsägaren tar ansvar för investeringar och det planerade underhållet. Dessa två delar har stark koppling till säkerhetsfrågor i stort samt de lagstadgade frågorna som berör anläggningarna.

Mot bakgrund av den långa tradition av verksamhet som Movalla IP och Vaggeryds IP har, och de avtal som under lång tid träffats mellan parterna gör jag den bedömningen att skulle det uppstå oklarheter eller anläggningsproblem kommer kommunen att ges större delen av ansvaret i dessa frågorna.

Utredningen kan inte något entydigt svar i vilken organisationsform som är att föredra, detta beroende på dels vilket engagemang och kompetens den ideella funktionen besitter, dels vilka möjligheter den kommunala förvaltningen ges.

Gemensamma viktiga funktioner

Det är som nämnts tidigare av stor vikt att anläggningssäkerheten har hög nivå för såväl utövare, personal samt besökare.

Varför det är av vikt att gemensamma strukturer för utbildning, regelefterlevnad och besiktningar finns och efterlevs.

Man bör även undersöka om gemensamma inköp av driftprodukter och andra upphandlingar kan ge positiva ekonomiska effekter.

Underhåll och investeringar

Då anläggningarna ägs av Vaggeryds kommun bör investerings och det planerade underhållet initieras samt säkerställas av ägare på båda anläggningarna.

Fastighetskontoret bör ges detta uppdraget.

Utbildning

För att kunna genomföra sina arbetsuppgifter samt att ge en god arbetsmiljö och behålla personalen är det av stor vikt att vidareutbildning sker kontinuerligt.

Det finns också säkerhetsmässiga och arbetsrättsliga krav på yrkeskompetens inom vissa delar som ligger i versaksentens utövande.

Ekonomiska aspekter

De ekonomiska skillnaderna mellan olika drifts och ägandeformerna är svåra att överblicka. Frågeställningar som bör beaktas vid en jämförelse är

Vad är det kommande investerings och underhållsbehovet.

Kommer verksamheten på kort och längre sikt ställa oförändrade krav och önskemål på anläggningsägaren

Hur kommer energipriset och övriga produktpriser att utvecklas.

De administrativa kostnaderna har vid övertagande till kommunal och annan offentlig driftform visat sig bli högre i jämförbara anläggningar.

Möjligheten till att upprätthålla en betydande del av ideella insatser i verksamheten bör kunna genomföras genom att man finner former för regelbunden samverkan då föreningarna har ett starkt förtroende i lokalsamhället. Denna samverkan kan ske helt oberoende av huvudmannskapet är min bedömning.

Övervägande och råd till framtiden

Utredningen grundar sig på tidigare utredningar, samtal med styrelser, förvaltning samt kommunala representanter.

Något entydigt och helt avgörande råd kan inte ges då osäkerhetsfaktorerna är många och svåra att överblicka

Jag önskar ge förvaltningschefen följande råd i utredningen.

att: Snarast starta en process för att övergå till helt kommunal drift av Movalla IP

att : i samband med övertagande finna former för hur delaktigheten från brukarna kan säkerställas, genom samråd, brukarråd etc.

att : Behålla nuvarande organisationsform vid Vaggeryds IP, men att säkerställa att samrådsmöten mellan kommunen och styrelse sker regelbundet.

att : gemensamma utbildningsplaner sker för samtlig personal för båda anläggningarna

att : fastighetsenheten vid Vaggeryds kommun ges resurser och övertar ansvaret för investeringar och det planerade underhållet för båda anläggningarna

att: de lagstadgade besiktningarna för båda anläggningarna övertas av fastighetsenheten, och att information vid dessa tillfällen ges styrelsen och brukarna.

Överlämnar härmed utredningen för vidare ställningstagande

Nässjö 2023-09-21

Utredare

Stephan Lund

